

KARTA CHARAKTERYSTYKI SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNEJ

wg rozp. (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006 ws. REACH

1. Identyfikacja preparatu i przedsiębiorstwa.

Identyfikacja preparatu: Terpentyna Balsamiczna

Zastosowanie preparatu: rozcieńczalnik do farb, lakierów, pokostów i żywic.

Identyfikacja przedsiębiorstwa

Zakłady Chemiczne „ANSER” Sp. z o.o.
Siedziba: ul. J. Conrada 7, 01-922 Warszawa
tel.: (022) 663 70 73, faks: (022) 669 01 22
Zakład produkcyjny: Wiskitki, ul. Chemików 1
Dział technologiczny: ul. Chemików 1, 96-315 Wiskitki
tel.: (046) 856 73 40 do 49 wew. 208 (w godzinach 7-15 w dni robocze),
faks: (046) 856 73 50
Telefon alarmowy: (046) 856 73 40 do 49 wew. 219 (w godzinach 7-15 w dni robocze)
lub 998 (Straż Pożarna)
Adres e-mail osoby odpowiedzialnej: reach@anser.pl
Data opracowania karty: 25.09.2006
Data nowelizacji: 26.05.2008

2. Identyfikacja zagrożeń.

Produkt jest klasyfikowany jako niebezpieczny zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Klasyfikacja: R10; Xn: R20/21/22, R65; Xi: R36/38, R43, N: R51-53.

Zagrożenie fizykochemiczne

Preparat jest łatwopalny. Pary są cięższe od powietrza, zalegają przy gruncie i tworzą z powietrzem mieszaniny wybuchowe.

Zagrożenie dla zdrowia

Produkt jest szkodliwy: działa szkodliwie przez drogi oddechowe, w kontakcie ze skórą i po połknięciu, może powodować uszkodzenie płuc w przypadku połknięcia. Działa drażniąco na oczy i skórę. Może powodować uczulenie w kontakcie ze skórą.

Objawy i skutki negatywnego działania produktu – patrz pkt 11.

Zagrożenie dla środowiska

Produkt jest klasyfikowany jako niebezpieczny dla środowiska: działa toksycznie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

3. Skład i informacja o składnikach.

Lp.	Nazwa	Zawartość	Nr CAS	Nr WE	Nr indeksowy	Klasyfikacja
1.	Terpentyna	100%	8006-64-2	232-350-7	650-002-00-6	R10, Xn; R20/21/22-65, Xi; R36/38, R43, N; R51-53

---

4. Pierwsza pomoc.

Wskazówki ogólne

W przypadku wystąpienia objawów zatrucia wezwać lekarza lub odwieźć poszkodowanego do szpitala. Nie stosować żadnych odtrutek ani środków zubożających, które nie są zalecane w poniższej karcie lub przez lekarza. Osobie nieprzytomnej nie podawać niczego doustnie. Przedstawić personelowi medycznemu, o ile to możliwe, etykietę lub kartę charakterystyki.

Wdychanie

Opuścić (lub wyprowadzić poszkodowanego) z miejsca narażenia. Zapewnić ciepło, spokój i dopływ świeżego powietrza. Po zatrzymaniu oddychania stosować sztuczne oddychanie. Zapewnić pomoc medyczną w przypadku złego samopoczucia, utrzymania lub nasilania się objawów.

Połknięcie

Nie prowokować wymiotów. Podać do wypicia 150 ml płynnej parafiny. **Nie podawać mleka, tłuszczów, alkoholu.** Natychmiast zapewnić pomoc medyczną.

Zanieczyszczenie oczu

Usunąć szkła kontaktowe. Nie stosować środków zubożających. Przemywać oczy dużą ilością chłodnej wody około 15 minut. Unikać silnego strumienia wody wobec ryzyka uszkodzenia rogówki. Zapewnić pomoc medyczną.

Zanieczyszczenie skóry

Zdjąć zanieczyszczoną odzież. Zmyć skórę dużą ilością letniej wody (z mydłem, jeżeli nie ma zmian). Zapewnić pomoc medyczną w przypadku złego samopoczucia, utrzymania lub nasilania się objawów.

---

5. Postępowanie w przypadku pożaru.

Zalecenia ogólne

Zawiadomić otoczenie o awarii. Usunąć z obszaru zagrożenia wszystkie osoby nie biorące udziału w likwidowaniu awarii. W razie potrzeby zarządzić ewakuację. Małe pożary gasić podręcznymi środkami gaśniczymi, w przypadku dużych pożarów wezwać Straż Pożarną i Policję Państwową.

Zagrożenia pożarowe

Produkt jest łatwopalny i tworzy z powietrzem mieszaniny wybuchowe. Pary zalegają przy powierzchni gruntu.

Środki gaśnicze: proszki gaśnicze, dwutlenek węgla, piany gaśnicze, woda – prądy rozproszone.

Niewłaściwe środki gaśnicze: zwarte strumienie wody.

Mały pożar: gasić gaśnicą proszkową lub śniegową (dwutlenek węgla).

Duży pożar: palące się zbiorniki lub rozlewiska gasić pianą lub prądami wodnymi rozproszonymi. Nie stosować zwartych strumieni wody na powierzchnię cieczy. Zbiorniki narażone na działanie ognia lub wysokiej temperatury chłodzić wodą z bezpiecznej odległości; jeżeli to możliwe, usunąć je z obszaru zagrożenia (groźba wybuchu).

Szczególne zagrożenia

Produkt spala się wydzielając tlenki węgla. Tlenek węgla jest gazem toksycznym.

Specjalne wyposażenie ochronne

Odzież ochronna i aparat izolujący drogi oddechowe.

6. Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska.

Zalecenia ogólne

Zawiadomić otoczenie o awarii. Usunąć z obszaru zagrożenia wszystkie osoby nie biorące udziału w likwidowaniu awarii, w razie potrzeby zarządzić ewakuację. Ogłosić zakaz palenia, używania otwartego ognia i narzędzi iskrzących. W przypadku dużych awarii wezwać ekipy ratownicze, Straż Pożarną i Policję Państwową.

Indywidualne środki ostrożności

Unikać kontaktu ze skórą i oczami. Nie wdychać par. W razie potrzeby stosować środki ochrony indywidualnej – patrz pkt. 8. Usunąć źródła zapłonu. Nie stosować narzędzi iskrzących.

Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska

Zabezpieczyć studzienki ściekowe. Nie dopuścić do przedostania się produktu do wód powierzchniowych.

Metody oczyszczania

Jeśli to możliwe, zlikwidować wyciek (zamknąć dopływ cieczy lub uszczelnić, uszkodzone opakowanie umieścić w szczelnym opakowaniu ochronnym). W razie dużego wycieku miejsce gromadzenia się cieczy obwałować, zebraną ciecz odpompować. Małe ilości rozlanej cieczy przysypać niepalnym materiałem chłonnym (piasek, ziemia), zebrać do zamykanego pojemnika, zanieczyszczoną powierzchnię spłukać wodą. Odpad usuwać zgodnie z obowiązującymi przepisami (patrz pkt 13).

7. Postępowanie z preparatem i jego magazynowanie.

Postępowanie z substancją: podczas stosowania zachować podstawowe zasady higieny pracy z substancjami chemicznymi: nie jeść, nie pić, unikać kontaktu z cieczą i wdychania par. W przerwach w pracy myć ręce. Nie używać zanieczyszczonej produktem odzieży. Przestrzegać zasad higieny osobistej. Pracować w dobrze wentylowanych pomieszczeniach. W razie potrzeby stosować środki ochrony indywidualnej (jak podano w punkcie 8). Wyeliminować źródła zapłonu, stosować narzędzia nie iskrzące. Unikać tworzenia aerozoli i stężeń wybuchowych w powietrzu.

Magazynowanie: przechowywać w oryginalnych, właściwie oznakowanych, szczelnie zamkniętych opakowaniach w magazynie przystosowanym do przechowywania substancji łatwopalnych: wyposażonym w wentylację mechaniczną i instalację elektryczną w wykonaniu przeciwwybuchowym, odpowiedni sprzęt gaśniczy, z podłogą z wykładziną elektroprzewodzącą.

8. Kontrola narażenia i środki ochrony indywidualnej.

Wymagania ogólne.

Zalecana sprawna wentylacja (ogólna, miejscowa) miejsca pracy, tj. taka, aby nie dopuścić do przekroczenia stężeń granicznych czynników niebezpiecznych powyżej ustalonych wartości dopuszczalnych. Zaleca się stosowanie wyciągów miejscowych, ponieważ umożliwiają kontrolę emisji par u źródła i zapobiegają ich rozprzestrzenianiu się na stanowiska pracy znajdujące się w pobliżu. Instalacje wentylacyjne muszą odpowiadać warunkom ustalonym ze względu na niebezpieczeństwo pożaru lub wybuchu. W przypadku niewystarczającej wentylacji stosować środki ochrony dróg oddechowych posiadające odpowiednie atesty.

Dopuszczalne stężenia w środowisku pracy

Terpentyna:

NDS	112 mg/m ³
NDSch	300 mg/m ³
NDSP	nie ustalone

Zalecane metody monitoringu

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia (Dz. U. nr 73, poz. 645).

PN-Z-04059:1975 Ochrona czystości powietrza. Oznaczanie par terpentyny na stanowiskach pracy.

NIOSH Manual of Analytical Methods. Turpentine. (Terpentyna). Method 1559. 4th Edition. National Institute for Occupational Safety and Health. Division of Physical Sciences and Engineering. Cincinnati, Ohio 1994.

Najwyższe dopuszczalne stężenia w materiale biologicznym

Brak danych.

Kontrola narażenia w miejscu pracy:

Ochrona dróg oddechowych: maski z pochłaniaczem par organicznych (typ A).

Ochrona rąk: rękawice ochronne odporne na rozpuszczalniki organiczne (np. z kauczuku nitylowego lub polialkoholu winylowego).

Ochrona oczu: gogle ochronne.

Ochrona skóry: odzież ochronna, antyelektrostatyczna.

Uwaga: zgodnie z obowiązującymi przepisami stosowany sprzęt ochrony osobistej musi posiadać odpowiednie certyfikaty. Pracodawca jest zobowiązany zapewnić, aby stosowane środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze posiadały właściwości ochronne i użytkowe oraz zapewnić odpowiednie ich pranie, konserwację, naprawę i odkażanie.

9. Właściwości fizyczne i chemiczne.

Informacje ogólne

- Postać: ciecz
- Barwa: bezbarwna, słomkowożółta
- Zapach: charakterystyczny

Ważne informacje dotyczące zdrowia, bezpieczeństwa i środowiska

- pH: nie dotyczy
- Gęstość: 0,855 ÷ 0,868 g/cm³
- Temperatura wrzenia: 153 ÷ 170°C
- Temperatura zapłonu: 35°C
- Temperatura samozapłonu: 253,3°C
- Właściwości wybuchowe: granice wybuchowości w mieszaninie z powietrzem:
  - dolna: 0,8% obj.
  - górna: 6,0% obj.
- Właściwości utleniające: brak danych
- Prężność pary
  - w temp. 20°C: 5,93 hPa
  - w temp. 40°C: 14,4 hPa
- Gęstość względna
- Rozpuszczalność/ mieszalność
  - w wodzie: nie rozpuszcza się
  - w rozpuszczalnikach organicznych: rozpuszcza się w większości rozpuszczalników organicznych.
- Współczynnik podziału n-oktanol-woda: brak danych

Inne informacje

- Temperatura topnienia ok. -55°C
- Temperatura rozkładu nie określono

10. Stabilność i reaktywność.

Stabilność

W normalnych warunkach temperatury i ciśnienia produkt jest stabilny i nie reaguje niebezpiecznie z innymi substancjami.

Warunki i czynniki, których należy unikać

Wysoka temperatura. Źródła zapłonu. Silne utleniacze.

Niebezpieczne produkty rozpadu

Nie występują w normalnych warunkach.

11. Informacje toksykologiczne.

Zagrożenia dla zdrowia

Produkt jest szkodliwy: działa szkodliwie przez drogi oddechowe, w kontakcie ze skórą i po połknięciu, może powodować uszkodzenie płuc w przypadku połknięcia. Działa drażniąco na oczy i skórę. Może powodować uczulenie w kontakcie ze skórą.

Skutki narażenia u ludzi:

Inhalacyjne: w postaci pary w stężeniach przekraczających nieco najwyższe dopuszczalne stężenie chwilowe – wywołuje łzawienie oczu, zaczerwienienie spojówek, podrażnienie nosa, kaszel. Parogodzinne narażenie na bardzo duże stężenia wywołuje ból głowy, szum w uszach, pobudzenie, halucynacje. W poważniejszych przypadkach pojawia się po 24 godzinach zapalenie oskrzeli i zapalenie płuc. Terpentyna wchłonięta przez organizm wywołuje senność, pobudzenie lub utratę przytomności.

Kontakt ze skórą: zaczerwienienie. W groźniejszych przypadkach mogą pojawić się pęcherze.

Kontakt z oczami: ból, zaczerwienienie, może nastąpić oparzenie chemiczne.

Doustne: bóle brzucha i wymioty, które – w razie zachłyśnięcia – mogą wywołać obrzęk płuc, krwotok, zapalenie płuc. Następstwem ostrego zatrucia drogą pokarmową może być uszkodzenie nerek. Dawka toksyczna jest szacowana na 30-40 g. Pozostałe objawy jak po narażeniu inhalacyjnym.

Toksyczność ostra

LD50 (szczur, doustnie)	5760 mg/kg
LC50 (szczur, inhalacja)	13700 mg/m ³ /4 h
LD50 (królik, szczur, skóra)	brak danych
TCL0 (człowiek, inhalacja)	6000 mg/m ³

Skutki i objawy narażenia przewlekłego: kontakt z terpentyną może być przyczyną uczuleniowego kontaktowego zapalenia skóry. Długotrwałe narażenie może sprzyjać stanom zapalnym płuc oraz układu moczowego. Opisywano skazę krwotoczną ze zmniejszeniem liczby płytek krwi po narażeniu inhalacyjnym i przez skórę.

---

12. Informacje ekologiczne.

Zagrożenie dla środowiska

Produkt jest klasyfikowany jako niebezpieczny dla środowiska: działa toksycznie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

Ekotoksyczność: brak danych

Mobilność: brak danych.

Trwałość i zdolność do rozkładu: brak danych.

Zdolność do biokumulacji: brak danych.

13. Postępowanie z odpadami.

Jeżeli to możliwe, to odpady odzyskać. Zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem zbieraniem, unieszkodliwianiem, odzyskiem lub recyklingiem odpadów mogą się zajmować zakłady posiadające odpowiednia uprawnienia, i tylko takim zakładom można odpady przekazywać. W razie wątpliwości, sposób postępowania z odpadami uzgodnić z terenową jednostką Inspekcji Ochrony Środowiska.

Usuwanie preparatu: Nie usuwać do kanalizacji. Nie dopuścić do zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych. Nie składować na wysypiskach komunalnych. Rozważyć możliwość wykorzystania.

Zalecany sposób unieszkodliwiania: spalanie

Kod odpadu: 07 01 04* - Inne rozpuszczalniki organiczne, roztwory z przemysłu i ciecze macierzyste.

Usuwanie opakowań: Opakowania wielokrotnego użytku, po oczyszczeniu, powtórnie wykorzystać. Opakowania z niewykorzystanymi resztkami produktu traktować jako odpady niebezpieczne, nienadające się do usuwania na składowiska odpadów.

Kod odpadu: 15 01 10* – Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone.

Odpad jest klasyfikowany jako niebezpieczny, bo zawiera rozpuszczalniki organiczne. Opakowanie suche, bez resztek produktu można traktować jako zwykłe odpady opakowaniowe, które można wywozić na wysypiska odpadów (z kodem 15 01 02 - Opakowania z tworzyw sztucznych).

14. Informacje o transporcie.

Produkt podlega przepisom dotyczącym przewozu towarów niebezpiecznych.

Transport drogowy:

Numer rozpoznawczy UN	1299
Prawidłowa nazwa przewozowa	TERPENTYNA
Klasa i kod klasyfikacyjny	3/F1
Grupa pakowania	III
Numer rozpoznawczy zagrożenia	30
Nalepki ostrzegawcze	3

15. Informacje dotyczące uregulowań prawnych.

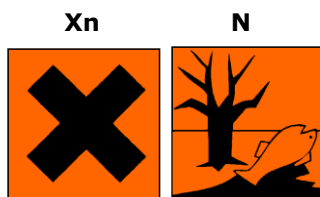
Oznakowanie na etykiecie

Identyfikacja: „Terpentyna Balsamiczna”

Zawiera: terpentynę.

Oznakowanie WE: 232-350-7.

Symbole ostrzegawcze:

Xn - Produkt szkodliwy.

N - Produkt niebezpieczny dla środowiska.

Określenia zagrożenia (R):

10 - Produkt łatwopalny.

20/21/22 - Działa szkodliwie przez drogi oddechowe, w kontakcie ze skórą i po połknięciu.

36/38 - Działa drażniąco na oczy i skórę.

43 - Może powodować uczulenie w kontakcie ze skórą.

65 - Działa szkodliwie; może powodować uszkodzenie płuc w przypadku połknięcia

51-53 - Działa toksycznie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

Określenia dotyczące prawidłowego postępowania (S):

2 - Chronić przed dziećmi.

36/37 - Nosić odpowiednią odzież ochronną i odpowiednie rękawice ochronne.

46 - W razie połknięcia niezwłocznie zasięgnij porady lekarza - pokaż opakowanie lub etykietę.

61 - Unikać zrzutów do środowiska. Postępować zgodnie z instrukcją lub kartą charakterystyki.

62 - W razie połknięcia nie wywoływać wymiotów; niezwłocznie zasięgnąć porady lekarza i pokazać opakowanie lub etykietę.

Podstawy prawne:

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2002 r. nr 217 z poz. 1833 z późniejszymi zmianami).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 20 kwietnia 2005 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2005 r. nr 73, poz. 645).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony indywidualnej (Dz. U. z 2005 r. nr 259, poz. 2173).

Ustawa z dn. 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych. (Dz. U. z 2001 r. nr 11 poz. 84 z późniejszymi zmianami).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (Dz. U. z 2003 r. nr 171, poz. 1666 z późniejszymi zmianami).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 6 października 2003 r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych (Dz. U. z 2003 r. nr 173 poz. 1679 z późniejszymi zmianami).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dn. 14 października 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz. U. z 2005 r. nr 201 poz. 1674 z późniejszymi zmianami).

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń chemikaliów (REACH).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 kwietnia 2004 roku w sprawie substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych, których opakowania zaopatruje się w zamknięcia utrudniające dostęp przez dzieci i wyczuwalne dotykiem ostrzeżenie o niebezpieczeństwie (Dz. U. z 2004 r. nr 128 poz. 1348).

Ustawa z dn. 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2001 r. nr 62, poz. 628 z późniejszymi zmianami).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001 r. nr 112, poz. 1206).

Ustawa z dn. 11 maja 2001 o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. z 2001 r. nr 63, poz. 638 z późniejszymi zmianami).

Umowa Europejska dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych ADR (obowiązująca od 1.01.2005) (Dz. U. z 2005 r. nr 178, poz. 1481).

Ustawa z dn. 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. nr 199, poz. 1671 z późniejszymi zmianami).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie karty charakterystyki (Dz. U. nr 215 poz. 1588).

16. Inne informacje.

Powyższe informacje są opracowane w oparciu o bieżący stan wiedzy i doświadczeń, jakkolwiek nie stanowią gwarancji własności produktu ani specyfikacji jakościowej i nie mogą być podstawą do reklamacji. Produkt powinien być transportowany, magazynowany i stosowany zgodnie z obowiązującymi przepisami i dobrą praktyką i higieną pracy. Producent nie ponosi odpowiedzialności za straty wynikające pośrednio lub bezpośrednio ze stosowania powyższej interpretacji przepisów lub instrukcji.

Przedstawione informacje nie mogą mieć zastosowania dla mieszanin produktu z innymi substancjami. Wykorzystanie podanych informacji, jak i stosowanie produktu nie są kontrolowane przez producenta, a zatem obowiązkiem użytkownika jest stworzenie stosownych warunków bezpiecznego obchodzenia się z produktem.

Data opracowania karty: 01.04.2003

Data nowelizacji: 26.05.2008

Zmiany: wszystkie punkty.

Materiały źródłowe:

Karty charakterystyk składników niniejszego preparatu.

Wykaz symboli zagrożenia oraz zwrotów R z punktu 3:

Xn - Produkt szkodliwy .

Xi - Produkt drażniący.

N - Produkt niebezpieczny dla środowiska.

R 10 - Produkt łatwopalny.

R 20/21/22 - Działa szkodliwie przez drogi oddechowe, w kontakcie ze skórą i po połknięciu.

R 36/38 - Działa drażniąco na oczy i skórę.

R 43 - Może powodować uczulenie w kontakcie ze skórą.

R 65 - Działa szkodliwie; może powodować uszkodzenie płuc w przypadku połknięcia

R 51-53 - Działa toksycznie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.